

Στεφάνι, 30-3-2009

ΠΡΟΣ

1. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ν.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ, Δ/ΣΗ ΠΕ.ΧΩ
3. Δ/ΝΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ Ν.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
4. Δ/ΝΣΗ ΧΩ.ΠΟ.ΠΕ Ν.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
5. Δ/ΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ Ν.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
6. Δ/ΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
7. Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
8. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΝΕΑΣ
9. ΣΤ' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
10. ΛΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Κοιν: Επίτροπο Περιβάλλοντος Ε.Ε., κ. Σταύρο Δήμα
Βουλευτή Κορινθίας, κ. Π. Μπεγλίτη
Βουλευτή Κορινθίας, κ. Κ. Κόλλια
Βουλευτή Κορινθίας, κα. Α. Κόρκα
Νομάρχη Κορινθίας, κ. Ν. Ταγαρά

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΑΝΤΙΠΡΗΞΕΩΝ

Το Δ.Σ. του Μορφωτικού & Εκπολιτιστικού Συλλόγου Στεφανίου Κορινθίας με αφορμή την υπ' αριθμών 65 ανακοίνωση από 05-03-2009 του Νομαρχιακού Συμβουλίου Κορινθίας, η οποία κοινοποιήθηκε στο Δήμο Τενέας στις 30-03-2009 (!), σχετικά με την γνωμοδότηση επί της «Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για εγκατάσταση Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 19,8 MW της εταιρίας ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. στη θέση Χλόγος», περιοχή του Δ.Δ. Στεφανίου του Δήμου Τενέας, μετά από έκτακτη συνεδρίαση που έγινε στις 30.03.2009 στα γραφεία του Συλλόγου στο Στεφάνι Κορινθίας, αποφάσισε

ΟΜΟΦΩΝΑ

και εκφράζοντας την ομόθυμη θέληση του συνόλου των μελών και των οικογενειών τους, **να διατυπώσει την κάθετη αντίθεση του** στο υπό σχεδιασμό έργο. Σημειώνει δε ότι για το συγκεκριμένο υπό σχεδιασμό έργο εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ της ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., ο Σύλλογος, σε απάντηση του υπ' αριθμών 117/7-4-2005 έγγραφο του Νομαρχιακού Συμβουλίου της Ν.Α. Κορινθίας, έχει ήδη εκφράσει γραπτώς την αντίθεση του με το από 4-5-2005 έγγραφο του, που επισυνάπτουμε.

Θέλουμε επίσης να επισημάνουμε ότι το καλοκαίρι του 2008, η Μ.Π.Ε. του 2005 και ένα Συμπληρωματικό Τεύχος Μ.Π.Ε. που δεί είχε συνταχθεί τον Φεβρουάριο του 2008 και που αφορούν το εν λόγω ΑΣΠΗΕ, κοινοποιήθηκαν προς γνωμοδότηση στο Δήμο Τενέας στις 4.8.2008- δηλαδή εν μέσω της καλοκαιρινής περιόδου- με την υπ' αριθμών 207 ανακοίνωση του Νομαρχιακού Συμβουλίου

Κορινθίας από 22.07.2008. Σημειώνουμε ότι το ίδιο είχε συμβεί και το 2005, όταν η ανακοίνωση κοινοποιήθηκε στο Δήμο μας τις ημέρες του Πάσχα. Όταν, κατόπιν απαίτησης του Δημάρχου Τενέας, εστάλη η ΜΠΕ και το Συμπληρωματικό Τεύχος στο Δήμο, για να μπορεί να ενημερωθεί το Δημοτικό Συμβούλιο της Τενέας αλλά και η τοπική κοινωνία για το περιεχόμενο του, η ίδια η εταιρία ανακάλεσε άρον-άρον και για άγνωστους λόγους τη διαδικασία δημοσιοποίησης και έγκρισης τόσο της ΜΠΕ της εταιρίας ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., όσο και της αδερφής εταιρίας ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. Προφανώς, δεν περίμεναν ότι η τοπική κοινωνία θα έδειχνε -Αύγουστος μήνας- ενδιαφέρον να διαβάσει το περιεχόμενο των Μ.Π.Ε., για να αντιληφθεί την προχειρότητα τους, που έδειχνε σαφέστατα ότι επρόκειτο για τυποποιημένη ΜΠΕ και Συμπληρωματικό Τεύχος άλλης περιοχής, αφού παρέθετε ανακριβή στοιχεία όπως ως υπεύθυνη Δ/νση Δασών την Δ/νση Δασών Ηρακλείου Κρήτης, την αναφορά σε δύο διαφορετικές ανεμογεννήτριες που εναλλάσσονταν μέσα στην ΜΠΕ (NEG-MICON NM 52/900, ENERCON-44/900), την έλλειψη φωτορεαλιστικών απεικονίσεων του υπό σχεδιασμό έργου σε σχέση με τα χωριά Στεφανί και Κλένια (όπως στην ΜΠΕ του 2005), την αναφορά σε χλωρίδα και πανίδα λιμνώδους περιοχής (με πέστροφες και νεροχελώνες) κλπ.

Αυτή τη φορά, η σχετική απόφαση για δημοσίευση των «διορθωμένων» ΜΠΕ προς τον Δήμο Τενέας ελήφθη από το Νομαρχιακό Συμβούλιο στις 05.03.2009, αλλά κοινοποιήθηκε στο Δήμο στις 30.03.2009 (!) και ενώ η προθεσμία για υποβολή γραπτών αντιρρήσεων από την τοπική κοινωνία έληγε στις 03.04.2009. Επίσης το Νομαρχιακό Συμβούλιο επικαλούμενο την προστασία προσωπικών δεδομένων (!) αρνήθηκε να στείλει την ΜΠΕ προς μελέτη στο Δήμο Τενέας, δυσχεραίνοντας ή καθιστώντας αδύνατη στην τοπική κοινωνία και άλλους φορείς εκτός Κορίνθου, όπως τον τομέα Αστροφυσικής, Αστρονομίας και Μηχανικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, την πρόσβαση σε αυτήν.

Τα παραπάνω δεν αφήνουν πλέον καμία αμφιβολία για σκόπιμες μεθοδεύσεις κάποιων αρμόδιων παραγόντων, με στόχο να αποκλειστεί η τοπική κοινωνία από την πρόσβαση σε πληροφορίες για τα όσα σχεδιάζονται προφανώς εις βάρος της αλλά και να απολέσει κρίσιμες προθεσμίες προς διενέργεια πράξεων.

Αυτό προσκρούει ευθέως στη **Διεθνή Σύμβαση του Άρχου**, που επικυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 3422/05, σχετικά με την πρόσβαση στην ενημέρωση, τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη επί περιβαλλοντικών θεμάτων.

Είναι επίσης άξιον απορίας η συνεχής «αναπροσαρμογή» των στοιχείων του περιεχομένου των ΜΠΕ (π.χ. παραγωγή ηλεκτρικής Ενέργειας, στοιχεία χλωρίδας και πανίδας, Καμπύλες Θορύβου, φωτορεαλιστικές απεικονίσεις κλπ.), ενώ δείχνουν να συνεχίζουν να ισχύουν οι εγκρίσεις υπηρεσιών που λήφθηκαν με βάση τα αρχικά στοιχεία της ΜΠΕ, η οποία είχε υποβληθεί προς γνωμοδότηση το 2005.

Σημειώνουμε επίσης ότι στην περίπτωση των εταιριών ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. και ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., πρόκειται ουσιαστικά για την ίδια εταιρία με ίδια μετοχική σύνθεση, άρα θα έπρεπε να υπάρχει **μία ΜΠΕ που να εξετάζει σε σύνολο τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις** των συνολικά 33 Α/Γ, και που να προσκομίζει φωτορεαλιστικές απεικονίσεις του συνόλου των Α/Γ κλπ. Η εκπόνηση ξεχωριστών ΜΠΕ οδηγεί στη παραπλανητική εντύπωση, ότι τα δύο ΑΣΠΗΕ αφορούν ξεχωριστή περιοχή και οδηγεί σε λάθος συμπεράσματα (φαινομενικά μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον).

Επίσης σημειώνουμε ότι βάση του Ν.3468/2006 περί «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και λοιπές διατάξεις», εάν εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών και σε κάποιες περιπτώσεις εντός τριάντα έξι (36) μηνών, από τη χορήγηση της άδειας παραγωγής δεν έχει χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης, η άδεια ανακαλείται. Βάσει των στοιχείων που παραθέτει η ΡΑΕ, η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. κατέχει την υπ' αρ. Δ6/Φ17.692/2299 άδεια παραγωγής από τις 11.02.2003, δηλαδή εδώ και σχεδόν 74 μήνες.

Εκτός των ήδη αναφερόμενων εκφράζουμε την έντονη αντίρρηση μας για το υπό σχεδιασμό έργο και για τους εξής λόγους:

1. Περιβαλλοντικούς

Α. Το Ελληνικό Σύνταγμα με το **άρθρο 24** προστατεύει τα βουνά, τα δάση και τις δασικές εκτάσεις και **απαγορεύει την εγκατάσταση σε αυτά ανεμογεννητριών**, που είναι σαφώς βιομηχανικές εγκαταστάσεις, οι οποίες διακόπτουν και καταστρέφουν το Ελληνικό Τοπίο, δηλαδή τη μεγίστη έννομη αξία που οφείλουμε να προστατεύσουμε και η καταστροφή του οποίου συνιστά ανθεθνική ενέργεια.

Β. Η ανάγκη και μόνο της εκπόνησης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το επί σχεδιασμό έργο αναδεικνύει ως αυταπόδεικτη την περιβαλλοντική επιβάρυνση που συνεπάγεται η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ στα βουνά της περιοχής μας.

Γ. Ο ορεινός όγκος της Ψηλή Ράχης/Νυφίτσας όπου σχεδιάζεται να γίνει το ΑΣΠΗΕ της ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ, αποτέλεσε από το 1969 (38067/1969/6-5-1976 απόφαση ΥΠ. Γεωργίας) έως το 2002 **Μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής** στις θέσεις «Νυφίτσα, Γκαλγκούνι και Δαφνιάς», περιοχή των Δ.Δ. Στεφανίου, Κλένια, Αγιονορίου και Αγίου βασιλείου του Δήμου Τενέας συνολικής έκτασης 15.000 στρεμμάτων. Το 2001 και με υπ' αριθμ. πρωτ. 633/13-03-2001 απόφαση της Δ/σης Δασών της Περιφέρειας Πελοποννήσου, μετά την έκθεση-εισήγηση προς τη Δ/ση Δασών από 22-2-2001 (περί «Διατήρηση Καταφυγίου Άγριας Ζωής στη θέση «Νυφίτσα-Γκαλγκούνι και Δαφνιάς» περιοχής Δ.Δ. Κλένιας-Αγίου Βασιλείου-Στεφανίου και Αγιονορίου Δήμου Τενέας Νομού Κορινθίας Περιφέρειας Πελοποννήσου» που υπογράφουν ο Δασολόγος Σαλαμός Μηνάς και ο Δασάρχης Κορινθίας Κωνσταντινιάς Γεώργιος) που επισημαίνει την ανάγκη διατήρησης του Καταφυγίου για τη διατροφή, διαχείριση, αναπαραγωγή και διαβίωση ειδών της άγριας πανίδας, η έκταση αυξήθηκε σε 21.000 στρέμματα. Όμως στις 4-10-2002 το καταφύγιο **αποχαρακτηρίστηκε** με συνοπτικές διαδικασίες και χωρίς να ερωτηθεί ή να ενημερωθεί η τοπική κοινωνία και ο τοπικός Κυνηγητικός Σύλλογος Τενέας, με απόφαση της Δ/σης Δασών Κορινθίας (Αρ.Πρωτ.3236/4-10-2002) στην οποία αναφέρεται και η αρνητική επιβάρυνση την οποία θα υποστεί η περιοχή από την εγκατάσταση των αιολικών σταθμών που είχαν ήδη εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους. Τρεις μήνες αργότερα και μη έχοντας το περιβαλλοντικό κόλλημα του καταφυγίου η εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. και η αδερφή εταιρία ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ έλαβαν από το ΥΠΑΝ άδεια παραγωγής.

Δ. Το υπό σχεδιασμό έργο της ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. των 22 Α/Γ, που σχεδιάζεται να κατασκευαστεί ταυτόχρονα και σε συνάρτηση με το υπό σχεδιασμό ΑΣΠΗΕ της ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. των 11 Α/Γ, θα απαιτεί συνολικά **νέα διάνοιξη δρόμων 8.02 χλμ.** σε μήκος των κορυφογραμμών στις θέσεις Νυφίτσα-Ψηλή Ράχη-Χλόγος-Γκαλγκούνι-Μάραλη (βάση των τοπογραφικών της ΜΠΕ) όπου δεν υπάρχει σήμερα υφιστάμενη οδοποιία, καθώς και τη διαπλάτυνση της υφιστάμενης οδοποιίας μήκους 8,9 χλμ. (βάση Μ.Π.Ε.), που

αποτελείται από αγροκτηνοτροφικούς δρόμους που κατασκευάστηκαν με προγράμματα της Ε.Ε. στα πλαίσια της ενίσχυσης της κτηνοτροφίας (έργα βελτίωσης βοσκότοπων αξίας αρκετών εκατομμυρίων. Τυχούσα δε αλλοίωση του χαρακτήρα του βοσκότοπου λόγω εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ εποπτευόμαστε ότι θα μας οδηγήσει σε εμπλοκή με τα ευρωπαϊκά όργανα.), που αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα της οικονομίας του τόπου μας. Οι ΜΠΕ των δύο εταιριών αναφέρουν επίσης τη διάνοιξη τάφρου απορροής και κατασκευή οχετών σε όλο το μήκος της οδοποιίας, όπως επίσης και την **εκσκαφή 16930 μ3 βραχωδών εκτάσεων** και την κατασκευή ισόπεδων επιχωματώσεων.

Οι επεμβάσεις αυτές σε συνδυασμό με την **εκσκαφή θεμελίων για τις ανεμογεννήτριες (συνολικά 33) διαμέτρου 18 μ. και όγκου σκυροδέματος 450μ3**, την **κατασκευή ισόπεδων πλατωμάτων έκτασης 900μ2 έως 1600μ2 (30m x 30m έως 40m x 40m)** για κάθε Α/Γ, οι «φύτευση» εκατοντάδων στύλων της ΔΕΗ για τη στήριξη των εναέριων καλωδιώσεων μήκους μερικών χιλιομέτρων για τη μεταφορά της ενέργειας στον υποσταθμό που θα εγκατασταθεί στη θέση «Σταυρό» στο Αγιονόρι, θα καταστρέψουν ανεπίστρεπτα τον ορεινό όγκο και θα αλλοιώσουν παράφορα τον ορεινό χαρακτήρα του τοπίου μας. Και όλο αυτό σε μια περιοχή που η παρέμβαση του ανθρώπου είναι ήπια έως ανύπαρκτη.

Επισημαίνουμε ότι όπως αναφέρει η Μ.Π.Ε., **τα έργα υποδομής για την εγκατάσταση των Α/Γ θα εκθέσουν χιλιάδες τόνους εδάφους στον αέρα και τη βροχή** με αποτέλεσμα την εκτεταμένη διάβρωση. Το ασβεστολιθικό πέτρωμα του ορεινού και βραχώδη όγκου θα αποκαλυφθεί σε μεγάλη έκταση από τα έργα κατασκευής του ΑΣΠΗΕ. Ειδικά η κατασκευή των δρόμων πρόσβασης, κυρίως στις κορυφογραμμές, που αμφισβάλουμε αν θα είναι φάρδους 3,3 μ όπως αναφέρει η ΜΠΕ, θα προκαλεί **μόνιμη αλλαγή της εδαφοκάλυψης** και εκτεθειμένες επιφάνειες στην επιφανειακή διάβρωση. Άλλωστε αν ήταν διαφορετικά δεν θα χρειαζόταν η κατασκευή οχετών και η διάνοιξη τάφρου απορροής.

Συνεπώς, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να γίνει λόγος για φιλικό προς το περιβάλλον έργο ή για έργο ήπιας ανάπτυξης. Αντιθέτως πρόκειται για **βάνουση καταστροφή των βουνών και του περιβάλλοντος και για βιομηχανοποίηση τους.**

Ε. Θεωρούμε ότι το περιβαλλοντικό όφελος της εγκατάστασης του υπό σχεδιασμού ΑΣΠΗΕ της εταιρίας ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. είναι ανύπαρκτο. Στη Μ.Π.Ε. του 2005 το θεωρητικό πάντα όφελος από την υποτιθέμενη εξοικονόμηση των ετήσιων εκπομπών ρύπων όπως π.χ. του CO₂, ανερχόταν σε 37.315 το ετησίως. Στην νέα Μ.Π.Ε. και ενώ δεν έχει αλλάξει ούτε η ονομαστική ισχύ αλλά ούτε ο αριθμός των Α/Γ, η τιμή αυτή **έπεσε κατά 21%** στους 29.546 το ετησίως. Αν σκεφτούμε ότι ένα μόνο αεροπλάνο τύπου B737-400, που πετάει καθημερινά σε πτήσεις εσωτερικού (463 χλμ.), εκπέμπει στην ατμόσφαιρα ετησίως περίπου 2.420 το CO₂, και αυτό μόνο εφόσον πετάξει μία φορά την ημέρα, η εξοικονόμηση των εκπομπών CO₂ στην ατμόσφαιρα από την εγκατάσταση του υπό σχεδιασμού ΑΣΠΗΕ είναι δυσανάλογα μικρή σε σχέση με την καταστροφή που το ίδιο έργο θα επιφέρει στο περιβάλλον (πηγή: www.defra.gov.uk). Επίσης στη Μ.Π.Ε. δεν γίνεται αναλυτική αναφορά στην αθροιστική επιβάρυνση της ατμόσφαιρας από εκπομπές ρύπων κατά την κατασκευή του έργου (κατασκευή των Α/Γ, των θεμελίων από σκυρόδεμα, των φορτηγών και εκσκαπτικών μηχανημάτων που θα δουλεύουν για 8 μήνες κλπ.) θεωρώντας την αμελητέα, ενώ οι αριθμοί αυτοί θα έπρεπε να συμψηφιστούν, προκειμένου να υπολογιστεί το πραγματικό περιβαλλοντικό όφελος.

Σημειώνουμε ότι σε καμία χώρα όπου λειτουργούν βιομηχανικές Α/Γ (χώρες όπως η Γερμανία) δεν έχει υποκατασταθεί εργοστάσιο ηλεκτροπαραγωγής από Λιγνίτη (ή πυρηνικό εργοστάσιο), που οφείλονται για το μεγαλύτερο μέρος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στην χώρα μας. Συνεπώς, αναρωτιόμαστε που βρίσκεται το περιβαλλοντικό όφελος από την εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ σε βουνά, δάση και δασικές εκτάσεις, τα οποία καταστρέφονται ανεπίστρεπτα, για να εγκατασταθούν οι Α/Γ.

Επίσης, καμία χώρα δεν δείχνει να έχει μειώσει τις εκπομπές ρύπων στην ατμόσφαιρα εξαιτίας της λειτουργίας ΑΣΠΗΕ.

ΣΤ. Σχετικά με την Χλωρίδα & Πανίδα οι Μ.Π.Ε. αν και αυτή τη φορά με κάποιες διορθώσεις (έσβησαν τις Νεροχελώνες και Πέστροφές και προσθέσανε μερικές σαύρες), συνεχίζει την παράλειψη αναφοράς σε αυστηρά προστατευόμενα και ενδημικά είδη αλλά και σπάνια είδη, όπως το τσακάλι, οι νυχτερίδες, οι αετοί και τα όρνια (βλέπε και Έκθεση-Εισήγηση περί «Διατήρηση Καταφυγίου Άγριας Ζωής στη θέση «Νυφίτσα-Γκαλγκούνι και Δαφνιάς» περιοχής Δ.Δ. Κλένιας-Αγίου Βασιλείου-Στεφανίου και Αγιονορίου Δήμου Τενέας Νομού Κορινθίας Περιφέρειας Πελοποννήσου» από 22-2-2001) για προφανείς λόγους. Σημειώνουμε ότι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία επισημάνει ότι: *«Το γεγονός όμως ότι οι μέχρι τώρα πρακτικές εκμετάλλευσης της αιολικής ενέργειας (αιολικά πάρκα) έχουν να παρουσιάζουν και αξιολογες αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον (στο τοπίο, στην άγρια ζωή και ειδικότερα στα πουλιά) θα πρέπει να προβληματίσει σοβαρά κάθε φορέα που σχετίζεται με τα ζητήματα.»* (www.ornithologiki.gr)

Θ. Σημειώνουμε επίσης ότι το ΥΠΑΝ έχει εκδώσει άδεια παραγωγής για άλλο ένα έργο ΑΣΠΗΕ στην ίδια οροσειρά του Δ.Δ. Στεφανίου του Δήμου Τενέας, και συγκεκριμένα για ΑΣΠΗΕ της ΕΦΔ ΕΝ Σ.Α. & ΣΙΑ – ΚΟΡΙΝΘΙΑ 1 ΕΕ (ΑΔ-00818/20-7-2005), ισχύος 13,80 MW στο Τρίκορφο. Επίσης υπάρχει αίτηση με αρ. Γ1482/4.5.2006 στη ΡΑΕ για έργο ΑΣΠΗΕ της εταιρίας Business Energy ΑΕ ισχύος 14 MW, πάλι στον ορεινό όγκο της Ψηλής Ράχης/Νυφίτσας.

2. Ιστορικό Τοπίο & και Αρχαιολογικά Μνημεία

Α. Η περιοχή όπου σχεδιάζεται να εγκατασταθεί το ΑΣΠΗΕ της ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με ένα από τα σημαντικότερα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, τις **Μυκήνες**.

Αρχαιολογικές έρευνες και δημοσιεύσεις (π.χ Anton Jansen, A study of the remains of Mycenaean Roads and Stations in Bronze Age Greece (Mellen Press, 2002) αποδεικνύουν ότι οι Μυκήνες και τα αρχαιολογικά μνημεία που συνδέονται μαζί τις, όπως οι Μυκηναϊκοί Δρόμοι, βρίσκονται σήμερα σε ένα περιβάλλον που κατάφερε να διατηρήσει στο πέρασμα των χιλιετιών την φυσιογνωμία του, παραμένοντας σε μεγάλο βαθμό αναλλοίωτο όσον αφορά τις γεωργικές καλλιέργειες και την άσκηση της κτηνοτροφίας.

Συνθέτουν δηλαδή ένα μοναδικό πολιτιστικό και φυσικό τοπίο ανεκτίμητης αξίας.

Η προστασία του Τοπίου, που αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, που συνεισφέρει στην ανθρώπινη ευημερία και παγίωση της Ευρωπαϊκής ταυτότητας και αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, κατοχυρώνεται άλλωστε και με την **Ευρωπαϊκή Σύμβαση Τοπίου** που αναμένεται να κυρωθεί από την Ελλάδα με σχέδιο Νόμου που κατέθεσε το ΥΠΕΧΩΔΕ στις 31.03.2009.

Β. Δίκτυο Αρχαίων Μυκηναϊκών Δρόμων (13ου αιώνα π.Χ): Τα μοναδικά ίχνη ενός αρχαίου οδικού δικτύου που συνέδεε την ακρόπολη των Μυκηνών με την ενδοχώρα προς Βορά και τα λιμάνια (Κεχριάς, Κοράκου) που επικοινωνούσαν με το Αιγαίο και την Μεσόγειο, διατρέχουν όλη την ορεινή περιοχή του Δ.Δ. Στεφανίου και όχι μόνο. Σήμερα αυτοί οι αρχαίοι αμαξιτοί δρόμοι που στηρίζονται σε αναλημματικούς τοίχους από τοπικό ασβεστόλιθο, κομμένο πρόχειρα σε ογκόλιθους κυκλώπειων διαστάσεων που φτάνουν σε ύψος και τα 4 μέτρα, με στόμια οχετών με την μορφή υπέρυθρης δοκού και γεφύρια, αποτελούν **το καλύτερο διατηρημένο οδικό δίκτυο της Μυκηναϊκής εποχής στην χώρα μας** και ένα μοναδικό ιστορικό στοιχείο. Το στοιχείο αυτό επισημάνθηκε και στο έγγραφο του Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Μιχάλη Σ. Κορδώση, με έγγραφο του από 2-9-2005, το οποίο επισυνάπτουμε. (Βιβλιογραφία: Β. Steffen, Karten von Mykenai (Berlin 1884), Anton Jansen, A study of the remains of Mycenaean Roads and Stations in Bronze Age Greece (Mellen Press, 2002), Anton Jansen, "Chariots on the Roads of Mycenae", Mouseion 1 (2002) 103-110, Anton Jansen, "The Road System" in The Archaeological Atlas of Mycenae (edd. E. French and S. Iakovides) (Athens, 2003), R. Hope-Simpson, Mycenaean Greece (Park Ridge 1981), Richard Hope Simpson, The Mycenaean Highways, Journal Echos du monde classique/Classical News and Views, 1998, G. Mylonas, Mycenae and the Mycenaean Age (Princeton 1966) J. Lavery, "Some 'new' Mycenaean roads at Mycenae," BICS 40 (1995) 264-267, G. Mylonas, "Mycenae," Ergon (1965) 68-71; Ergon (1966) 99-102. κ.α)

Γ. Στη θέση «Σταυρό» όπου σχεδιάζεται να εγκατασταθεί σε έκταση 8 στρεμμάτων ο υποσταθμός ύψωσης τάσης 20kV/150 kV (ΥΣ) για τη σύνδεση των ΑΣΠΗΕ της ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. και ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. στο δίκτυο, υπάρχουν τα ίχνη **μεγάλου ελληνιστικού πύργου** και γενικότερα οικισμού με ευρύτερο περίβολο και τάφους που άκμαζε από τους ελληνιστικούς χρόνους ως τον 7ο αιώνα μ.Χ. και που δέσποζε της Κοντοπορείας, του αρχαίου δρόμου που οδηγούσε από τον Ισθμό προς το Άργος και του οποίου ίχνη υπάρχουν ακόμη και σήμερα στο τμήμα που οδηγεί προς την Πρόσυμνα του Δήμου Μυκηναίων. Ο Ελληνιστικός Πύργος θεωρείται μεγάλης αρχαιολογικής αξίας, όπως αναφέρει και στο έγγραφο του από 2-9-2005 ο Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Μιχάλης Σ. Κορδώσης.

Δ. Στην ορεινή περιοχή του Δήμου Τενέας και στα πανάρχαια περάσματα που οδηγούν από την Κορινθία στην Αργολίδα (Δερβενάκι, Αγ. Σώστη, Κλεισούρα Αγιονορίου), πραγματοποιήθηκε το τριήμερο 26-28 Ιουλίου 1822 η **καταστροφή της στρατιάς του Μαχμούτ Πασά Δράμλη**, με τη συμμετοχή γνωστών Ελλήνων οπλαρχηγών Νικήτας Σταματελόπουλος (Νικηταράς), Παπαφλέσσα, Δημήτρης Υψηλάντης κ.α. υπό την ηγεσία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ως γνωστόν η μάχη αυτή έσωσε την **Ελληνική Επανάσταση** στην Πελοπόννησο και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της. Κάθε κομμάτι γης στο Δ.Δ. Στεφανίου αποτέλεσε θέση μάχης, το χωριό μας στρατόπεδο των Νικηταρά και άλλων οπλαρχηγών. (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. ΙΒ' Τόμος)

Ε. Σπήλαιο του Πανός (Σπήλαιο Κλένιας): Στον ορεινό όγκο της Ψηλής Ράχης/Νυφίτσας βρίσκεται το γνωστό Σπήλαιο του Πανός, σπήλαιο μεγάλης αρχαιολογικής σημασίας για τη μελέτη της αρχαιολογίας, τοπογραφίας και ιστορίας της Κορινθίας και της Αργολίδας, αφού τα όστρακα που έχουν βρεθεί εκεί μαρτυρούν την συνεχή κατοίκηση του από τη Μέση Νεολιθική εποχή έως την ύστερη Τουρκοκρατία. Επίσης έχουν βρεθεί εκεί μεγάλο πλήθος κεραμικής της ύστερης Νεολιθικής, της Πρωτοελλαδικής, Μεσοελλαδικής και Ύστερης Ελλαδικής εποχής. Σημειώνουμε ότι με απόφαση της Εφορίας Παλαιoανθρωπολογίας

Σπηλαιολογίας Νοτ. Ελλάδας του Υπουργείου Πολιτισμού (αρ. πρωτ. 3955/14-11-2008) θα διεξαχθούν δοκιμαστικές ανασκαφικές τομές καθώς και επιφανειακή έρευνα στην ευρύτερη περιοχή του Σπηλαιού.

Στη Μ.Π.Ε. το σπήλαιο, όπως και τα περισσότερα αρχαιολογικά μνημεία της περιοχής δεν αναφέρεται, άρα δεν γίνεται καμία εκτίμηση τυχόν επιπτώσεων (από ανατινάξεις βραχώδους περιοχής κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου καθώς και από μικροσεισμικές δονήσεις που προκαλούνται κατά τη διάρκεια λειτουργίας Α/Γ) στο Σπήλαιο από την λειτουργία των συνολικά 33 Α/Γ των εταιριών ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. και ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. που σχεδιάζονται να εγκατασταθούν στο ορεινό όγκο αυτό.

ΣΤ. Βυζαντινό/Φράγκικο Κάστρο Αγιονορίου (14ος αιώνας) (ΥΑ 161070/6491/24-12-1957 ΦΕΚ 12Β/17-1-1958) Το φρούριο δεσπόζει πάνω από την Κλεισούρα του Αγιονορίου (Κοντοπορεία), του δυτικότερου περάσματος από την Κορινθία προς την Αργολίδα και χτίστηκε μάλλον από τους Βυζαντινούς για να ελέγχουν. Μεγάλη αρχαιολογική σημασία έχουν και τα γύρω βυζαντινά μνημεία που σε συνδυασμό με το φρούριο αποτελούν πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες. Το γεγονός ότι η τότε 6^η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ανάγκασε την ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. να καταργήσει σημαντικό αριθμό ανεμογεννητριών από το αρχικό σχέδιο τους επειδή «οι σύγχρονες εγκαταστάσεις σταθερού ύψους 49 μ. (αναφορά στις αρχικές Α/Γ στην ΜΠΕ του 2005) θα προβάλλονται έντονα με δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον του κάστρου» αποδεικνύει τις αρνητικές επιπτώσεις που θα έχουν οι Α/Γ στην ιστορικότητα και στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Η. Φράγκικο Κάστρο Αγ. Βασιλείου (13ος αιώνας μ.Χ): Βρίσκεται χτισμένο στην πλαγιά του Δαφνιά (που αποτελεί μέρος του ορεινού όγκου Ψηλή Ράχης/Νυφίτσας) και δεσπόζει πάνω από τα στενά του Αγ. Σώστη και των Δερβενακίων και της κοιλάδας των Αρχαίων Κλεωνών προς άσκηση ελέγχου στην περιοχή και στις μετακινήσεις προς και από την Αργολίδα. Το κάστρο αυτό υπήρξε το 2^ο μεγαλύτερο κάστρο της ΒΑ Πελοποννήσου μετά τον Ακροκόρινθο. (Μιχάλης Σ. Κορδώσης, Συμβολή στην ιστορία και τοπογραφία της περιοχής Κορίνθου στους μέσους χρόνους, 1981, Βιβλιοθήκη Ιστορικών Μελετών)

Το γεγονός ότι η τότε 6^η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ανάγκασε την αδερφή εταιρία ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. να καταργήσει σημαντικό αριθμό ανεμογεννητριών από το αρχικό σχέδιο τους, επειδή «οι σύγχρονες εγκαταστάσεις σταθερού ύψους 49 μ. (αναφορά στις αρχικές Α/Γ στην ΜΠΕ του 2005) θα προβάλλονται έντονα με δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον του κάστρου», αποδεικνύει τις αρνητικές επιπτώσεις που θα έχουν οι Α/Γ στην ιστορικότητα και στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Θ. Βυζαντινά Μνημεία της περιοχής: Στην περιοχή των χωριών Στεφάνι, Αγιοόρι, Κλένια και Αγ. Βασίλειο, υπάρχουν πολυάριθμα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία. Τα μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη αρχαίων και παλαιοχριστιανικών χρόνων που βρίσκονται εντοιχισμένα στους ναούς, αποδεικνύουν ότι η θρησκευτική σημασία της περιοχής ανάγεται στην αρχαιότητα και ότι στη θέση πολυάριθμων αρχαίων ναών χτίστηκαν αργότερα οι χριστιανικοί ναοί. Τα βυζαντινά μνημεία αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών.

Ι. Ξερολιθιές: Στο Στεφάνι τόσο ο καλλιεργούμενος χώρος όσο και ο κατοικούμενος έχει προκύψει από την διαμόρφωση του έντονου φυσικού ανάγλυφου σε αναβαθμίδες, που κατά κανόνα στηρίζονται σε αναλημματικούς τοίχους, σε ξερολιθιές, τοίχοι από πέτρες χωρίς συνδετικό υλικό, που η ευστάθεια τους επιτυγχάνεται με το σφήνωμα μικρότερων πετρών ανάμεσα στις μεγαλύτερες. Οι ξερολιθιές αποτελούν χαρακτηριστικό στοιχείο του τοπίου μεταξύ

των Δ.Δ. Στεφανίου και Αγιονορίου του Δήμου Τενέας και των Δ.Δ. Μυκηνών, Λιμνών και Πρόσυμνας του Δήμου Μυκηναίων. Πέρα από την πρακτική χρησιμότητα τους για την προστασία των εδαφών ή την δημιουργία καλλιεργήσιμης γης ή και ακόμα την οριοθέτηση των ιδιοκτησιών, αποτελούν αξιόλογα δείγματα της Λαϊκής αρχιτεκτονικής. Αποτελούν πολύτιμοι μάρτυρες μιας παραδοσιακής τεχνικής χτισίματος που χάνεται στα βάθη των αιώνων, μιας τεχνογνωσίας που ανάγεται στην απώτερη αρχαιότητα και που μαρτυρείται και στις Μυκήνες. **Κατά την κατασκευή του έργου θα καταστραφεί σημαντικός αριθμός ξερολιθιών στο Δ.Δ. Στεφανίου και Αγιονορίου.**

Κλ. Νεότερα Μνημεία: Στην περιοχή του Στεφανίου απαντώνται αρκετά νεότερα μνημεία όπως παραδοσιακοί νερόμυλοι, πέτρινες βρύσες και αξιόλογα δείγματα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής που συμβάλουν καταλυτικά στην παραδοσιακή εικόνα του χωριού και δικαιολογούν τις ενέργειες του Πολιτιστικού Συλλόγου και των κατοίκων του Στεφανίου για ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.

3. Αστεροσκοπείο Στεφανίου

Σημειώνουμε ότι στην Μ.Π.Ε. του υπό σχεδιασμού έργου που είχε κατατεθεί το 2005, δεν υπήρχε καμία αναφορά στην ύπαρξη του Αστεροσκοπείου Στεφανίου και στην ερευνητική δραστηριότητα του τηλεσκοπίου του Αριστοτέλειο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κάτι που αφήνει υποψίες για σκόπιμη απόκρυψη της ύπαρξης του, μιας και όπως ανέφερε και ο καθηγητής Ιωάννης Χ. Σειραδάκης του τομέα Αστροφυσικής, Αστρονομίας και Μηχανικής του ΑΠΘ σε έγγραφο του από 5-5-2005 σε απάντηση της υπ' αριθμών 117/7-4-2005 ανακοίνωσης του Νομαρχιακού Συμβουλίου της Ν.Α. Κορινθίας, το Αστεροσκοπείο Στεφανίου είναι **ένα κέντρο αστροφυσικών παρατηρήσεων υψηλού επιπέδου, που θεωρείται σήμερα χάρη στην μακροχρόνια και επιτυχημένη ερευνητική δραστηριότητα του τηλεσκοπίου των 30" του Α.Π.Θ., ένα από τα κύρια κέντρα μελέτης της αστρικής δραστηριότητας αστέρων νεαρής ηλικίας σε παγκόσμια κλίμακα**, με πάνω από 100 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και τόμους. Αν μη τι άλλο αποτελεί ένα σημαντικό επιστημονικό στοιχείο όχι μόνο του τόπου στο οποίο βρίσκεται αλλά και για την χώρα μας γενικότερα.

Η νέα και προσαρμοσμένη Μ.Π.Ε. εμφανίζει ένα πολυσέλιδο αφιέρωμα στην Αστρονομία και στα είδη τηλεσκοπίων γενικότερα, όμως **δεν αναφέρεται καθόλου στην μακροχρόνια ερευνητική δραστηριότητα του τηλεσκοπίου των 30" του Στεφανίου**, πλην της παρατήρησης ότι «το τηλεσκόπιο είναι παρωχημένης τεχνολογίας» και ότι υπάρχουν πιο σύγχρονα και μεγαλύτερα τηλεσκόπια στον Ελλαδικό χώρο. Με λίγα λόγια, αμφισβητείται και υποβαθμίζεται σκόπιμα η αξία της έρευνας που διεξάγει το Α.Π.Θ. από το 1971 στο Στεφάνι Κορινθίας.

Στην Μ.Π.Ε αναφέρεται πως η εταιρία ήρθε σε επικοινωνία με τα εξής Αστεροσκοπεία στον κόσμο για να ρωτήσουν αν αυτά έχουν συναντήσει θέμα επίπτωσης στην λειτουργία των τηλεσκοπίων: Το Armagh Observatory στην Βόρεια Ιρλανδία, το Sierra Star στην Καλιφόρνια και το Kitt Peak National Observatory της Αριζόνα των ΗΠΑ. Η απάντηση ήταν φυσικά ότι δεν έχουν αντιμετωπίσει παρόμοιο θέμα, αφού το Armagh Observatory βρίσκεται κοντά στην πόλη του Armagh, το Kitt Peak National σε υψόμετρο 2120 μ. πάνω από την έρημο της Sonoran και μέσα στον καταυλισμό ομάδας ιθαγενών αμερικανών, των Tohono O' odham, και το Sierra Stars Observatory είναι ένα τηλεκατευθυνόμενο, πλήρως αυτοματοποιημένο και ιδιωτικό τηλεσκόπιο που δεν ανήκει σε κανένα επιστημονικό ίδρυμα.

Πάντως, στην ευρύτερη περιοχή από αυτά τα αστεροσκοπεία δεν λειτουργούν ανεμογεννήτριες, και σίγουρα όχι **σε απόσταση 934,60 μ.** (!) όπως σχεδιάζεται για το Στεφάνι Κορινθίας και όπως γράφει η ίδια η ΜΠΕ.

Όσο για τις βιβλιογραφικές πηγές το μόνο σίγουρο είναι πως η ραγδαία ανάπτυξη βιομηχανικών ανεμογεννητριών είναι κάτι σχετικά καινούργιο, για να υπάρχουν βιβλιογραφικές πηγές σε αφθονία για το θέμα αυτό.

Δυστυχώς λόγω των στενών χρονικών περιθωρίων και τη μη προσβάσιμη ΜΠΕ για τον τομέα Αστροφυσικής, Αστρονομίας και Μηχανικής του Α.Π.Θ., δεν ήταν εφικτή η επιστημονική τοποθέτηση του Α.Π.Θ. στα όσα αναγράφονται περί Αστρονομίας στη ΜΠΕ. Μετά από επικοινωνία του Δ.Σ. του Συλλόγου μας με τον καθηγητή αστρονομίας Ιωάννη Χ. Σειραδάκη του Α.Π.Θ., μας ζήτησε να υποβάλουμε εκ νέου το έγγραφο του από 05.05.2005 που είχε στείλει σε απάντηση της υπ' αριθμών 117/7-4-2005, ως απάντηση στην υπ' αριθμών 64/5/3/2009 ανακοίνωση του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

Θέλουμε να σημειώσουμε επίσης ότι ο Δήμος Τενέας και η Πρυτανεία του Αριστοτέλειο Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης επισύναψαν συνεργασία για τον εκσυγχρονισμό των υπάρχουσών υποδομών στο Στεφάνι με τη μετεγκατάσταση του τηλεσκοπίου των 30" σε σύγχρονες εγκαταστάσεις και την αναβάθμιση του αστρονομικού σταθμού με την εγκατάσταση σύγχρονου τηλεσκοπίου. Στόχος είναι να συνεχιστεί με την ίδια επιτυχία η ερευνητική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο Στεφάνι, σε ένα αστρονομικό σταθμό που θα παρέχει στους ερευνητές και φοιτητές τις απαραίτητες ανέσεις και διευκολύνσεις, στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου Αστρονομικού Πάρκου που θα λειτουργεί προς όφελος της κοινωνίας της ευρύτερης περιοχής και θα δίνει τη δυνατότητα στους ερασιτέχνες αστρονόμους να εκμεταλλευτούν τις εγκαταστάσεις για διεξαγωγή δικών τους αστροφυσικών παρατηρήσεων, και στους μαθητές των σχολίων των νομών Κορινθίας και Αργολίδας την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά την Αστρονομία.

Για τους παραπάνω λόγους αλλά και για τους λόγους που κατέθεσε ο καθηγητής Ιωάννης Χ. Σειραδάκης στο έγγραφο του από 5-5-2005, υπάρχει θέμα ασυμβατότητας της λειτουργίας ΑΣΠΗΕ σε τόση κοντινή απόσταση από αυτό το Αστεροσκοπείο.

4. Οικονομία του τόπου & Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

Α. Κτηνοτροφία: Η κύρια απασχόληση των κατοίκων του Στεφανίου υπήρξε ανέκαθεν η Γεωργία και η Κτηνοτροφία. Λόγω των ορεινών κλιματολογικών συνθηκών και την μορφολογία του εδάφους, δεν υπάρχουν εντατικές καλλιέργειες και η τοπική κοινωνία έχει επικεντρωθεί κυρίως στην καλλιέργεια της Ελιάς και στην παραγωγή ελαιολάδου. Τα αιγοπρόβατα του Στεφανίου ανέρχονται σε περίπου 5.000 κεφάλια, που ανήκουν επί το πλείστον σε ντόπιες, ανθεκτικές, και λιτοδίαιτες φυλές που εκτρέφονται κατά το παλιό παραδοσιακό τρόπο ελεύθερα στα βουνά, παράγοντας ποιοτικά και υγιεινά προϊόντα.

Η εγκατάσταση του υπό σχεδιασμό έργου στο ορεινό όγκο, συνεπάγεται το ξερίζωμα της κτηνοτροφίας. Έχοντας επισκεφτεί διάφορα ΑΣΠΗΕ εν λειτουργία (Αχλαδόκαμπος, Ν. Εύβοια, Τρίπολη) με τους δρόμους πρόσβασης, είμαστε σε θέση να κρίνουμε το μέγεθος της απώλειας βοσκοτόπων και το γεγονός ότι η βλάστηση –σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της ΜΠΕ- δε θα επανέρθει (!) στα πλατώματα γύρω από τις Α/Γ, στους χαλικοστρωμένους δρόμους πρόσβασης, στα επιχώματα κλπ. που έχουν εκσκαφθεί μέσα στα ασβεστολιθικά ελληνικά βουνά και που θα είναι εκτεθειμένα στην διάβρωση από τον αέρα και την βροχή. Η σημαντική συρρίκνωση των βοσκοτόπων θα έχει ως αποτέλεσμα είτε τη πλήρη

εγκατάλειψη της παραδοσιακής κτηνοτροφίας είτε τη δημιουργία κτηνοτροφικών μονάδων, με άμεσα αρνητικά αποτελέσματα στην ποιότητα των γαλακτοκομικών προϊόντων με περιορισμένες ανταγωνιστικές στην αγορά δυνατότητες.

Β. Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού: Όπως αναφέραμε παραπάνω τα αρχαιολογικά μνημεία σε συνδυασμό με τα άλλα πολιτιστικά, ιστορικά και φυσικά μνημεία του τόπου συνθέτουν έναν τοπίο μοναδικό, ιστορικό, αυθεντικό που εμπνέει, ξεκουράζει και αναζωογονεί. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι στην τελευταία δεκαετία ο τόπος έχει γνωρίσει την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων στη Φύση που συμβάλουν αν μη τι άλλο στην οικονομία του τόπου. Στο Στεφάνι άνοιξαν μέσα σε λίγα μόνο χρόνια δυο παραδοσιακές ταβέρνες χάρη και στις αυξημένες επισκέψεις φυσιολατρών που επισκέπτονται την περιοχή για πεζοπορίες, ποδηλατοδρομίες και αλεξιπτωτο πлагιάς, ενώ βρίσκονται στα σκαριά σχέδια για την δημιουργία παραδοσιακού ξενώνα. Σημειώνουμε ότι την περιοχή επισκέπτονται και ξένοι είτε λόγω της πεζοπορίας στα χνάρια των Μυκηναϊκών δρόμων είτε λόγω των διάφορων απογειώσεων για αλεξιπτωτο πлагιάς που βρίσκονται στον ορεινό όγκο της Ψηλής Ράχης/Νυφίτσας, με δημοφιλέστερα τόσο για τους ξένους όσο για τους Έλληνες πιλότους, τις απογειώσεις στην κορυφή της Ψηλής Ράχης και στη θέση Γούπατα του Δ.Δ. Στεφανίου και την απογείωση της Κλένιας στη βόρεια πлагιά της Νυφίτσας. Σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών αποτελεί και η Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου και τα βυζαντινά μνημεία της περιοχής. Οι ταβέρνες προσφέρουν στους θαμώνες κρέατα τοπικής παραγωγής από αιγοπρόβατα που βοσκούν κάθε μέρα ελεύθερα στα βουνά κάτι που εγγυάται την καλή ποιότητα του φαγητού που επιζητεί ο καταναλωτής ειδικά της πόλης. Αντίστοιχες ταβέρνες λειτουργούν και στα χωριά Αγιονόρι, Κλένια και Αγ. Βασιλείου, χωριά που είναι χτισμένα στις πлагιές του ορεινού όγκου της Ψηλής Ράχης/Νυφίτσας και απολαμβάνουν την θέα σε αυτόν. Η περιοχή έχει αποδείξει εδώ και καιρό ότι αποτελεί ένας μη ανανεώσιμος πόρος απαραίτητος για την ψυχική υγεία ενός υπερκατοικημένου και στρεσαρισμένου κόσμου.

Η μετατροπή της περιοχής σε βιομηχανική ζώνη παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από την εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ και λαμβάνοντας υπόψη το παράδειγμα περιοχών όπως η Νότια Εύβοια, θα έχει ολέθριες επιπτώσεις στην επισκεψιμότητα της περιοχής. Η κραυγαλέα αισθητική ρύπανση και η περιβαλλοντική υποβάθμιση που θα επέλθει θα σημάνει την ανακοπή της ήπιας αγροτουριστικής ανάπτυξης που επιχειρείται στο Στεφάνι, και θα περιορίσει σημαντικά ή θα καθιστά αδύνατη τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων στη φύση, όπως η πεζοπορία και το αλεξιπτωτο πлагιάς.

Τα παραπάνω θα δημιουργήσουν δυσμενείς αλυσιδωτές επιπτώσεις σε κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής και με φυσικό επακόλουθο την αύξηση της ανεργίας και τη σταδιακή μετακίνηση του πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα. Σημειώνουμε ότι το Στεφάνι μέχρι σήμερα διατηρεί το πληθυσμό του σταθερό σε αντίθεση με άλλα ορεινά χωριά της χώρας.

5. Ηχητική Όχληση

Η αρχική ΜΠΕ του 2005 είχε υπολογίσει μια μόνιμη ηχητική στάθμη θορύβου εντός του οικισμού του Στεφανίου της τάξης των 42 dB(A) ενώ το νόμιμο επιτρεπόμενο όριο βρίσκεται στους 45 dB(A), κάτι που προκάλεσε την έντονη αντίδραση της τοπικής κοινωνίας αλλά και σχετική επισήμανση σε έγγραφο από την Δ/ση Βιομηχανίας της Ν.Α. Κορινθίας (Φ14/601/4-5-2005). Αυτή την φορά και αν και δεν έχει αλλάξει ούτε η ονομαστική ισχύ των Α/Γ άλλα ούτε ο αριθμός

τους (22), η ηχητική στάθμη θορύβου δείχνει «βελτιωμένη» με 37,7 dB(A) (την οποία ο πίνακας υπολογίζει από την απόσταση των 2,1 χλμ ;).

Σημειώνουμε ότι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (World Health Organization-WHO Guidelines p. XVIII) επισημαίνει ότι η διαρκής έκθεση σε στάθμη 30 dB (A) προκαλεί διαταραχές ύπνου.

Στην ΜΠΕ **δεν υπολογίζουν επίσης την αθροιστική ηχητική στάθμη από την συνλειτουργία των δύο υπό σχεδιασμό έργων της ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. (33 Α/Γ) και της αδερφής εταιρίας ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., της οποίας η ηχητική στάθμη θορύβου εντός οικισμού έχει υπολογιστεί στους 22,73 dB(A).** Σημειώνουμε επίσης ότι η πλησιέστερη Α/Γ του **ΑΣΠΗΕ της ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. βρίσκεται στα 620μ. από τον οικισμό του Στεφανίου.**

Εν το μεταξύ, σύγκριση δημιουργεί μέσα στο κείμενο της ΜΠΕ ο ισχυρισμός: «*Σε απόσταση 1000 μ. ο θόρυβος των Α/Γ ανέρχεται σε περίπου 35 dB(A)*». Αναρωτιόμαστε πως είναι τότε δυνατόν να υπολογίζουν την ηχητική στάθμη μέσα στον οικισμό, που απέχει 620 μ., μόνο στους 37,7 dB(A).

Η ΜΠΕ αναφέρει επίσης πως ο θόρυβος από τις Α/Γ είναι διακριτός για ταχύτητες *μικρότερες* των 8μ./δευτ. και ότι οι ταχύτητες ανέμου στην περιοχή είναι *μεγαλύτερες* των 8μ./δευτ., άρα δεν θα υπάρχει πρόβλημα θορύβου. Αυτό έρχεται σε αντίφαση με τον πίνακα που παραθέτει αναλυτικά την ταχύτητα ανέμου για κάθε Α/Γ ξεχωριστά, και όπου η μέση ταχύτητα εμφανίζεται γύρω στα 6μ/δευτ., αλλά και από με τον υπολογισμό της συνολικής καθαρής ενέργειας που θα παραχθεί από το υπό σχεδιασμό ΑΣΠΗΕ.

Επίσης το μοντέλο θορύβου του ΑΣΠΗΕ στην ΜΠΕ συνεχίζει να μην λαμβάνει υπόψη της το ανάγλυφο του εδάφους και τυχόν παράγοντες μεταφοράς ή δευτερογενούς ενίσχυσης του θορύβου (αντηχήσεις, φυσικές χοάνες μεταφοράς, κ.α.). (Είχε επισημανθεί από την Δ/ση Βιομηχανίας της Ν.Α. σε έγγραφο με Αριθ. Πρωτ: Φ14/601 από 4-5-2005.)

Επίσης σημειώνουμε ότι στο διάστημα 2005-2009 έχουν δημοσιευτεί ανά τον κόσμο επιστημονικές έρευνες που επισημαίνουν ότι τα αποτελέσματα των μετρήσεων θορύβου Α/Γ που διεξάγονται από τις εταιρίες αποκλείουν σημαντικά από την πραγματικότητα, λόγω του ότι οι ταχύτητες του ανέμου που μετρούνται κατά κανόνα σε ένα ύψος αναφοράς 10 μέτρων δεν είναι αντιπροσωπευτικές για τις ταχύτητες του ανέμου στα μεγάλα ύψη των σύγχρονων Α/Γ. Το λογαριθμικό διάγραμμα που χρησιμοποιείται, για να υπολογιστεί η ηχητική στάθμη σε μια περιοχή, δε λαμβάνει επίσης υπόψη συνθήκες ατμοσφαιρικής σταθερότητας που επικρατούν κυρίως την νύχτα, όπου έχει αποδειχτεί ότι προκαλείται αύξηση της ηχητικής στάθμης του θροΐσματος των πτερυγίων της ανεμογεννήτριας και μια μετατόπιση του ήχου σε χαμηλότερες συχνότητες, άρα αύξηση της ηχητικής στάθμης. Επίσης η σταθερή άνεμοι που δημιουργούνται την νύχτα εντός του ΑΣΠΗΕ, κάνει τις Α/Γ να περιστρέφονται με παρόμοιες ταχύτητες, δηλαδή συγχρονίζονται με αποτέλεσμα να αυξηθεί η γενική ηχητική στάθμη του θροΐσματος. Αυτή η αύξηση της ηχητικής στάθμης αυξάνεται όσο περισσότερο απομακρύνεται κανείς από τις ανεμογεννήτριες και εξαρτάται και από τον αριθμό των Α/Γ (βλέπε π.χ. G.P. van den Berg «Effects of the wind profile at night on wind turbine sound» και «The sound of high winds: the effect of atmospheric stability on wind turbine sound and microphone noise» University of Groningen, Ολλανδία).

Έτσι, οι ανησυχίες μας για ηχητική όχληση στο περιβάλλον του Στεφανίου και μέσα στο χωριό είναι βάσιμες. Ειδικά μετά από τη διαπίστωση μας ότι στην

νέα ΜΠΕ «βελτιώθηκαν» οι ηχητικές στάθμες που είχαν υπολογιστεί στην αρχική ΜΠΕ και αναπροσαρμόζονται οι τιμές με μεγάλη ευκολία.

6. Διάφορα

Α. Ιδιοκτησίες: Το υπό σχεδιασμό έργο προβλέπεται να εγκατασταθεί και σε **ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ** ακίνητα, τα οποία ανήκουν σε αρκετά μέλη μας, που δε συναινούν σ' αυτό, αφού **θίγεται το συνταγματικά προστατευόμενο δικαίωμα ιδιοκτησίας** τους. Είναι άξιο απορίας πως η εταιρία εξασφάλισε το δικαίωμα χρήσης των εν λόγω εκτάσεων προκειμένου να λάβει άδεια παραγωγής.

Β. Απόσταση από το χωριό: Το υπό σχεδιασμό έργο με τις 22 Α/Γ της ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. σχεδιάζεται να εγκατασταθεί στην κορυφογραμμή της Ψηλής Ράχης/Νυφίτσας και σε μήκος 4 χλμ., πάνω ακριβώς από το χωριό που βρίσκεται χτισμένο στην βουνοπλαγιά και **σε απόσταση μόλις 620 μ.** από το ΑΣΠΗΕ.

Γ. Υψομετρική διαφορά: Στην ΜΠΕ η υψομετρική διαφορά μεταξύ του οικισμού του Στεφανίου και των Α/Γ αναφέρεται ως αμελητέα. Τα όρια του οικισμού Στεφανίου βρίσκονται σε υψόμετρο 880 μ., απέχουν δηλαδή από την υψηλότερη κορυφή της Ψηλής Ράχης (1078μ.) μόλις 200 μ.

Δ. Φωτοσκίαση: Δεν έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη η προκαλούμενη φωτοσκίαση στον άξονα ανατολή-δύση στις διάφορες εποχές του χρόνου και η επίδραση της σε οικισμούς ή άλλες υπάρχουσες δραστηριότητες, ιδιαίτερα για τις δύο Α/Γ στη θέση "Γούπατα" σε σχέση με τον οικισμό του Στεφανίου.

Δ. Χωροταξία: Σημειώνουμε ότι βάση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, **η περιοχή του Δήμου Τενέας δεν αποτελεί Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ).** Συνεπώς το υπό σχεδιασμό έργο δεν συμβάλλει στο χωροταξικό στόχο της συγκέντρωσης των αιολικών εγκαταστάσεων. Επίσης, δεν μπορεί να θεωρηθεί Περιοχή Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ), αφού δεν υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη αξιόλογου αιολικού δυναμικού στην περιοχή μας, πλην των στοιχείων που παραθέτει η ίδια η εταιρία.

Γ. Παραγωγή Ενέργειας: Στην αρχική Μ.Π.Ε. του 2005 η εταιρία είχε υπολογίσει τη συνολική καθαρή ενεργειακή παραγωγή του Αιολικού Σταθμού στις 43.90 GWh GWh, ενώ στη νέα ΜΠΕ και μολονότι δεν έχει αλλάξει η ονομαστική ισχύς των Α/Γ, την υπολογίζει πλέον μόλις στις 34.76 GWh, **μειωμένη δηλαδή κατά 21%! Είναι πραγματικά άξιο απορίας πως μία τέτοια σημαντική μείωση της παραγωγικότητας του ΑΣΠΗΕ δεν εμποδίζει την εταιρία να προχωρήσει με τα σχέδια της και αυτό αφήνει βάσιμες υποψίες για τεράστια περιθώρια κέρδη για την επιχείρηση πέραν της παραγωγής και πώλησης της ενέργειας.**

Σημειώνουμε ότι στη ΜΠΕ που είχε υποβληθεί τον Αύγουστο του 2008 με τα ίδια στοιχεία για την συνολική καθαρή ενεργειακή παραγωγή, τα στοιχεία αυτά υπολογίζονταν με βάση την καμπύλη ισχύος και τα λοιπά τεχνικά στοιχεία ανεμογεννήτριας ισχύος 2 MW, ενώ οι ανεμογεννήτριες του υπό σχεδιασμού έργου είναι ισχύος «μόλις» 900 KW. Στη νέα ΜΠΕ, αν και τα στοιχεία παραμένουν ίδια, η ισχύς της Α/Γ φαίνεται να έχει «διορθωθεί». Πόσο αξιόπιστα μπορεί να είναι αυτά τα στοιχεία ως προς την πραγματική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της εταιρίας; Αυτό μας κάνει να αμφιβάλουμε για την σοβαρότητα της.

Δ. Ορατότητα του Έργου: Σημειώνουμε ότι η κορυφογραμμή της Ψηλή Ράχης είναι ορατή σε μια ακτίνα άνω των 20 χλμ σε ευθεία. Αυτό σημαίνει ότι οι 22 Α/Γ του υπό σχεδιασμού έργου θα είναι ορατές από την Κόρινθο, το Λουτράκι, το Ναύπλιο, ακόμα και από το Παράλιο Άστρος, αλλά και από σημαντικά αρχαιολογικά μνημεία όπως οι Μυκήνες και ο Ακροκόρινθος που βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση. Αυτό σημαίνει ότι **θα επηρεαστεί το τοπίο σε ακτίνα ορατότητας άνω των 1.256 τετραγωνικών χιλιομέτρων.** Πολύ καλό παράδειγμα για την οπτική ρύπανση στην περιοχή της Αργολίδας και Κορινθίας αποτελούν οι Α/Γ στην κορυφογραμμή του Αχλαδόκαμπου, οι οποίες, αν και βρίσκονται σε απόσταση 25 χλμ. σε ευθεία από το Στεφάνι, είναι πολύ καλά ορατές από το χωριό την ημέρα αλλά και την νύχτα λόγω των προειδοποιητικών φανών τους. Διακόπτουν βανάουσα τον ατελείωτο ορίζοντα πάνω από τις οροσειρές της Κεντρικής Πελοποννήσου.

Βάσει όσων αναπτύχθηκαν παραπάνω επαναλαμβάνουμε **την κάθετη αντίθεση** μας στο υπό σχεδιασμό έργο. Δηλώνουμε επίσης την αποφασιστικότητα μας να αντιδράσουμε αγωνιστικά και να προσφύγουμε στη Δικαιοσύνη για την αποκατάσταση της Νομιμότητας, όπου αυτή έχει παραβιαστεί, αν δε ληφθεί υπόψη η μη συγκατάθεση της τοπικής κοινωνίας στο υπό σχεδιασμό έργο.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Γ. Γραμματέας

Αντώνης Ι. Παπαντωνίου

Patricia van der Wal